

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi[®] digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

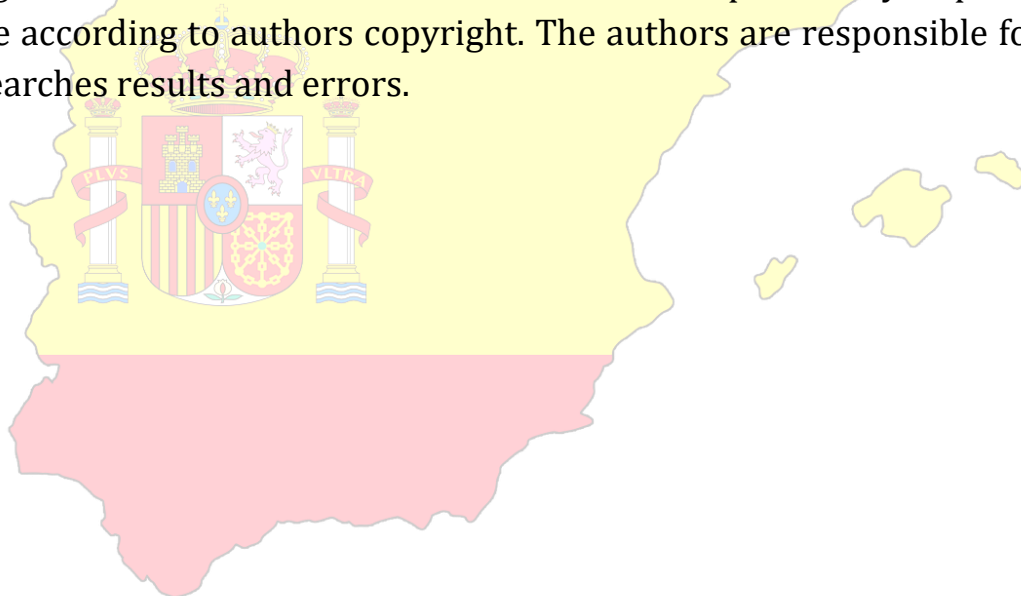

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 3.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHISIGA QO'YILADIGAN TALABLAR

Abdurahmonova Mohinur

“University of economics and pedagogy” NOTM

O'zbek va rus tillari ta'lim kafedrasi katta o'qituvchisi

Anvarbekova Yorqinoy Ortiqali qizi

“University of economics and pedagogy” NOTM

BT yo'nalishi 51 – guruh talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasi, unga qo'yiladigan pedagogik, psixologik va metodik talablar tahlil qilinadi.

Abstract. This article analyzes the professional competence of a primary school teacher in the modern education system, as well as the pedagogical, psychological and methodological requirements placed on him.

Аннотация. В данной статье анализируется профессиональная компетентность учителя начальной школы в современной системе образования, а также педагогические, психологические и методические требования, предъявляемые к нему.

Kalit so'zlar: Pedagog, Y.A.Komenskiy, o'qituvchi, sifat, refleksiya, tafakkur, qobilyat, boshlang'ich ta'lim, pedagogik kompetensiya, metodik mahorat, kasbiy etika, individual yondashuv.

Ключевые слова: Педагог, Я.А. Комениус, учитель, качество, рефлексия, мышление, способности, начальное образование, педагогическая компетентность, методические навыки, профессиональная этика, индивидуальный подход.

Keywords: Pedagogue, Y.A. Comenius, teacher, quality, reflection, thinking, ability, primary education, pedagogical competence, methodological skills, professional ethics, individual approach.

Global dunyoda ta'lim tizimining transformatsiyalashuvi bevosita uning poydevori hisoblangan boshlang'ich ta'lim sifatiga bog'liqdir. Binobarin, bola shaxsining shakllanishi, uning mantiqiy tafakkuri, dunyoqarashi va o'quv motivatsiyasi aynan maktab ostonasidagi ilk yillarda shakllanadi. Shu bois, boshlang'ich sinf o'qituvchisi zimmasiga faqatgina fundamental bilimlarni yetkazish emas, balki “o'rganishni o'rgatish” (learning to learn) kabi murakkab pedagogik vazifa yuklanadi. Zamonaviy pedagogika fanida boshlang'ich sinf o'qituvchisiga qo'yiladigan talablar tizimli xarakterga ega bo'lib, ular quyidagi asosiy yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

- Kasbiy-nazariy tayyorgarlik. O'qituvchining o'z fan sohasi, yosh fiziologiyasi va psixologiyasi bo'yicha fundamental bilimlarga ega bo'lishi.

- Texnologik kompetentlik. Ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalar va raqamli vositalarni integratsiya qila olish qobiliyati.

- Psixologik-pedagogik mahorat. O'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda differentsiallashtirilgan ta'lim muhitini yaratish.

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va Milliy o'quv dasturi talablari asosida o'qituvchi bugungi kunda faqat ma'ruzachi emas, balki fasilitator, tyutor va mentor sifatida namoyon bo'lishi talab etilmoqda. Ushbu tadqiqotning dolzarbligi, shuningdek, jamiyatning intellektual salohiyatini oshirishda boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy standartlarini xalqaro talablar darajasiga olib chiqish zarurati bilan belgilanadi.

Ta'lim tizimining samaradorligi ko'p jihatdan pedagog shaxsining kasbiy va shaxsiy sifatlariga bog'liqdir. Zamonaviy pedagogikada o'qituvchining pedagogik qobiliyati ta'lim-tarbiya jarayonini yuqori darajada tashkil etishning muhim omili sifatida e'tirof etiladi. Pedagogik qobiliyat o'qituvchining kasbiy faoliyatida bilim, ko'nikma, malaka hamda individual-psixologik xususiyatlarning uyg'unlashgan tizimi bo'lib, u o'quvchilarning intellektual, axloqiy va ijtimoiy rivojiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Pedagogik qobiliyat tushunchasi pedagogika va psixologiya fanlari doirasida keng tadqiq etilgan bo'lib, u o'qituvchining ta'lim jarayonini maqsadga muvofiq rejalashtirish, amalga oshirish va nazorat qilish layoqati sifatida talqin etiladi. Mazkur qobiliyat tug'ma va orttirilgan omillarning o'zaro ta'siri natijasida shakllanadi hamda kasbiy faoliyat jarayonida takomillashib boradi.

O'qituvchi pedagogik qobiliyatining asosiy sifatleri:

1. Kasbiy-pedagogik bilimlar tizimi. O'qituvchining o'z fanini chuqur va tizimli bilishi, pedagogika, psixologiya hamda didaktika asoslaridan xabardor bo'lishi pedagogik qobiliyatning asosiy sharti hisoblanadi. Ilmiy asoslangan bilimlar dars jarayonining mantiqiy va samarali tashkil etilishiga xizmat qiladi.

2. Pedagogik tafakkur va refleksiya. Pedagogik tafakkur o'qituvchining ta'limiy vaziyatlarni tahlil qilish, muammolarni aniqlash va ularga ilmiy asoslangan yechim topish qobiliyatidir. Refleksiya esa o'z faoliyatini baholash va takomillashtirish imkonini beradi.

3. Kommunikativ qobiliyat. O'qituvchining o'quvchilar bilan pedagogik muloqot o'rnatish, fikrini aniq va tushunarli ifodalash hamda tinglay olish qobiliyati ta'lim jarayonining psixologik muhitini belgilaydi.

4. Psixologik sezgirlik va empatiya. O'quvchilarning individual-psixologik xususiyatlarini hisobga olish, ularning hissiy holatini anglash va mos pedagogik yondashuvni tanlash pedagogik qobiliyatning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

5. Tashkilotchilik va boshqaruv qobiliyati. Ta'lim jarayonini rejalashtirish, sinf jamoasini boshqarish va pedagogik faoliyatni samarali tashkil etish o'qituvchining kasbiy yetukligini namoyon etadi.

O'qituvchining yetakchi xususiyatlari:

a) Mas'uliyatlilik va intizomlilik. O'qituvchi o'z kasbiy burchini anglagan holda ta'lim natijalari uchun javobgarlikni his etishi lozim.

b) Adolatlilik va xolislik. Baholash jarayonida obyektivlikka amal qilish o'quvchilarda ishonch va motivatsiyani shakllantiradi.

- c) Sabr-toqat va pedagogik takt. Murakkab pedagogik vaziyatlarda o'zini tuta bilish va pedagogik etikaga rioya etish muhim yetakchi xususiyatlardan biridir.
- d) Ijodkorlik va innovatsion faoliyatga moyillik. Ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish o'qituvchining kasbiy faolligini oshiradi.
- e) Shaxsiy na'munalilik. O'qituvchi o'z xulqi, madaniyati va ijtimoiy pozitsiyasi bilan o'quvchilar uchun namuna bo'lishi zarur.

Pedagogika fanlari otasi, jahon pedagogika fanining asoschilaridan biri, buyuk chex pedagogi, faylasuf va jamoat arbobi, 1592-yil 28-martda Moraviya (hozirgi Chexiya hududi)da tug'ilgan va 1670-yil 15-noyabrda Amsterdam shahrida vafot etgan Komenskiy ta'limni insoniyat taraqqiyotining asosiy omili deb bilgan va umuminsoniy, demokratik ta'lim g'oyalarini ilgari surgan. Yans Amos Kamenskiy pedagog shaxsiga juda yuksak baho bergan va uni jamiyat taraqqiyotining hal qiluvchi omili sifatida ko'rgan. Yans Amos Kamenskiy o'qituvchini "insonni inson qiluvchi eng sharaflı kasb egasi" deb hisoblagan. U pedagogni nafaqat bilim beruvchi, balki shaxsni har tomonlama kamol toptiruvchi yetakchi sifatida talqin etadi.

Kamenskiy ta'limotiga ko'ra: "O'qituvchi — bu yosh avlod qalbi va aqlini shakllantiruvchi, jamiyatning kelajak qiyofasini belgilovchi shaxsdir."

U pedagog shaxsiga quyidagi asosiy talablarni qo'ygan:

- a) chuqur bilim va keng dunyoqarashga ega bo'lish;
- b) yuksak axloqiy fazilatlar bilan ajralib turish;
- c) sabr-toqatli, mehribon va adolatli bo'lish;
- d) o'quvchilarga shaxs sifatida hurmat bilan munosabatda bo'lish.

Kamenskiy o'zining mashhur "Didactica Magna" (Buyuk didaktika) asarida o'qituvchini tabiatga muvofiq ta'lim beruvchi ustoz, ya'ni bolaning tabiiy rivojlanish qonuniyatlarini chuqur tushunadigan mutaxassis sifatida ta'riflaydi.

Ilmiy-pedagogik tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchining pedagogik qobiliyati ko'p komponentli tizim bo'lib, u kasbiy bilimlar, shaxsiy sifatlar va yetakchi xususiyatlarning o'zaro uyg'unlashuvi natijasida namoyon bo'ladi. Mazkur sifat va xususiyatlarga ega bo'lgan pedagog ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshiradi hamda barkamol shaxsni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullaeva M. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
2. Qodirov A., Jo'raev R. Pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Xodjayev B. X. Umumiy pedagogika. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.
4. Karimova V. M. Pedagogik psixologiya. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.